

правовий і криминологічний аспекти : учеб. посібник / С. І. Бушмин – М., 1995. – 80 с. 4. Воронов І. О. Технологія розповсюдження продукції порнографічного характеру в мережі Інтернет / І. О. Воронов // Південноукраїнський правничий часопис. – 2008. – № 2. – С. 23–25. 5. Дзюба І.І. До проблеми розповсюдження дитячої порнографії у мережі Інтернет / І. І. Дзюба // Актуальні проблеми сучасної науки і правоохоронної діяльності. – 2004. – С. 117–118. 6. Осипенко А. Уголовно-правовые и иные средства противодействия обороту материалов с порнографическими изображениями несовершеннолетних в сети Интернет / А. Осипенко // Уголовное право. – 2007. – № 1. – С. 110–114. 7. Рябчинська О. Державне регулювання обігу продукції сексуального характеру: проблеми та шляхи їх розв'язання / О. Рябчинська // Підприємництво, господарство і право. – 2001. – № 3. – С. 94–96. 8. Хільченко С. Проведення обшуку в справах про розповсюдження порнографічних предметів / С. Хільченко // Право України. – 2003. № 6. – К., – С. 49–53. 9. Хільченко С. В. До питання про перспективи створення криміналістичної техніки, яка б досліджувала порнографічні предмети / С. В. Хільченко // Криміналістичний вісник. – 2004. – № 2. – К. : Чайка. – С. 60–66. 10. Вандер М. Б. Использование микрочастиц при расследовании преступлений / М. Б. Вандер. – СПб. : Питер, 2001. – 224 с.

Надійшла до редакції 20.03.2010

УДК 341.4:343.132

Ю. М. Чорноус

ВІДОМЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ

Розглянуто міжнародно-правові договори міжвідомчого характеру, з'ясовано їх значення для співробітництва правоохоронних органів, звернуто увагу на інші особливості відомчого регулювання міжнародного співробітництва в розслідуванні злочинів.

Рассмотрены международно-правовые договоры межведомственного характера, определено их значение для сотрудничества правоохранительных органов, обращено внимание на другие особенности ведомственного регулирования международного сотрудничества в расследовании преступлений.

The international-legal agreements of interdepartmental nature are examined, their value for the collaboration of law-enforcement agencies is explained, attention to other special features of the departmental regulation of international collaboration in the investigation of crimes is paid.

Нині основним регулятором правовідносин, що виникають у зв'язку з міжнародною співпрацею в розслідуванні злочинів, є міжнародний договір.

Згідно із Законом України «Про міжнародні договори» [1], вони укладаються: Президентом України або за його дорученням – від імені України; Кабінетом Міністрів України або за

його дорученням – від імені Уряду України; міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади, державними органами – від імені міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, державних органів (ст. 3).

Міжнародні договори, які укладаються від імені України та піддаються ратифікації, уже були предметом дослідження в наших попередніх публікаціях [2; 3]. Дана наукова стаття має завданням дослідити міжнародно-правові договори міжвідомчого характеру, а також звернути увагу на інші особливості відомчого регулювання міжнародного співробітництва з розслідування злочинів.

Різним аспектам міжнародного співробітництва в боротьбі зі злочинністю присвятили свої роботи Ю. П. Аленін, О. М. Бандурка, О. І. Бастрикін, П. Д. Біленчук, О. І. Виноградова, В. М. Волженкіна, О. Г. Волеводз, А. Н. Галенська, В. М. Гребенюк, Ю. М. Грошевий, К. Ф. Гуценко, Н. І. Клименко, В. О. Коновалова, В. С. Кузьмічов, А. Г. Маланюк, В. Т. Маляренко, В. В. Молдаван, Н. І. Маришева, М. М. Михесенко, В. В. Мілінчук, В. Т. Нор, В. П. Панов, М. І. Пашковський, М. І. Смирнов, В. М. Тертишник, В. П. Шибіко, В. П. Шупилов та інші вчені. Враховуючи значення вказаних напрацювань, доцільно звернутися до особливостей відомчого регулювання міжнародного співробітництва – рівня нормотворчості, найбільш наближеного до практичної діяльності з розслідування злочинів.

Відомчі нормативні акти, які пов'язані з міжнародним співробітництвом у розслідуванні злочинів, приймаються Міністерством внутрішніх справ України (далі – МВС України), Службою безпеки України, Генеральною прокуратурою України, Міністерством зовнішніх справ України, Державною митною службою, Державною прикордонною службою України та іншими державними органами з питань, пов'язаних з організацією виявлення і розслідування злочинів на території України і за її межами; нерідко приймаються відомчі нормативно-правові акти, які сприяють комплексному вирішенню поставлених завдань (наприклад, наказ «Про затвердження положення про інтегровану міжвідомчу інформаційно-телекомунікаційну систему щодо контролю осіб, транспортних засобів і вантажів, які перетинають державний кордон» від 3 квітня 2008 р. № 284/287/214/150/64/175/266/75 [4]).

У даній статті особлива увага буде звернена на відомчі нормативно-правові документи МВС України.

Слід зазначити, що відомче регулювання у сфері міжнародного співробітництва в розслідуванні злочинів можна умовно розділити на внутрішнє та міжнародне (зовнішнє). До першої групи відносяться відомчі накази, інструкції та розпорядження,

які визначають особливості реалізації співпраці відповідним правоохоронним відомством України (наказ МВС України «Про організацію міжнародної діяльності органів внутрішніх справ України» від 15 травня 2007 р. № 158, зі змінами [5]; наказ МВС України «Про організацію діяльності органів досудового слідства МВС України» від 31 березня 2008 р. № 160 [6], зокрема Інструкція з організації діяльності органів досудового слідства в системі МВС України та взаємодії їх з іншими структурними підрозділами ОВС в розкритті та розслідуванні злочинів; розділ 8 «Організація роботи слідчих ОВС у галузі міжнародного співробітництва і надання правової допомоги у кримінальних справах»; розпорядження МВС України «Про затвердження МВС України заходів по європейській інтеграції та співробітництву з ЄС» від 30 грудня 2002 р. № 618 [7]).

З іншого боку, МВС України укладає міжнародні угоди відомчого характеру. Як зазначено в п. 4. ст. 3 Закону України «Про міжнародні договори», «міжвідомчими є міжнародні договори України з питань, віднесених до відання міністерств та інших центральних органів виконавчої влади» [1]).

Наприклад, Угода про співробітництво між МВС України та МВС Російської Федерації від 28 лютого 1992 р.; Угода про співробітництво між МВС України та МВС Республіки Білорусь від 6 березня 1992 р.; Угода про співробітництво між МВС України та МВС Республіки Польща в боротьбі зі злочинністю від 12 березня 1992 р.; Угода про співробітництво між МВС України та МВС Латвійської Республіки від 30 травня 1992 р.; Угода про співробітництво між МВС України та МВС Латвійської республіки про співробітництво у сфері боротьби з організованою злочинністю від 22 листопада 1995 р.; Угода про співробітництво між МВС України та МВС Латвійської Республіки про порядок передання та транзитного перевезення осіб, які взяті під варту від 22 листопада 1995 р.; Угода про співробітництво між МВС України та МВС Латвійської Республіки у боротьбі з незаконним обігом наркотичних засобів та психотропних речовин від 21 жовтня 1992 р.; Договір про співробітництво між МВС України та МВС Італійської Республіки в боротьбі з незаконною торгівлею наркотичними засобами і психотропними речовинами та з організованою злочинністю від 28 травня 1993 р.; Угода про співробітництво між МВС України та МВС Словацької Республіки від 14 жовтня 1993 р. [8] та інші.

Крім того, МВС України було укладено ряд багатосторонніх угод про взаємодію. Так, 24 квітня 1992 р. в м. Алма-Аті було підписано Угоду про взаємодію міністерств внутрішніх справ незалежних держав у сфері боротьби зі злочинністю [9]. Даний

документ встановлює основні напрями співробітництва, серед яких: боротьба зі злочинами у сфері економіки, із бандитизмом, тероризмом, міжнародною злочинністю, незаконним обігом наркотичних засобів і психотропних речовин тощо. У 1993 р. було укладено Угоду про співробітництво між міністерствами внутрішніх справ з техніко-криміналістичного забезпечення оперативно-службової діяльності [10], у 1994 р. – Угоду про співробітництво міністерств внутрішніх справ у сфері боротьби з організованою злочинністю [11], у 1995 р. – Угоду про співробітництво міністерств внутрішніх справ у боротьбі зі злочинністю на транспорті [12].

Слід зазначити, що теоретики та практики й нині не дійшли згоди щодо правової природи і обов'язковості дії міжвідомчих угод, укладених правоохоронними органами: одні вважають можливим віднести їх до міжнародних договорів України, на підставі яких здійснюється міжнародне співробітництво у сфері кримінального судочинства, інші – дотримуються протилежної позиції. Разом із тим, положення міжвідомчих угод є важливими та використовуються в практичній діяльності з розслідування злочинів.

Згідно з п. 1 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок укладення, виконання та денонсації міжнародних договорів України міжвідомчого характеру» від 17 червня 1994 р. № 422 [13], міжнародні договори України міжвідомчого характеру укладаються від імені міністерств та інших центральних органів виконавчої влади з відповідними державними органами іноземних держав і міжнародними організаціями, у компетенцію яких входять питання, що регулюються договорами. ...Міністерства й інші центральні органи виконавчої влади, які уклали міжнародні договори України міжвідомчого характеру, забезпечують виконання зобов'язань Української Сторони, контролюють дотримання прав, що випливають з таких договорів для Української Сторони, і виконання іншими учасниками договору їхніх зобов'язань (п. 8).

Згідно з наказом МВС України «Про організацію міжнародної діяльності органів внутрішніх справ України» від 15 травня 2007 р. № 158, зі змінами та доповненнями [5], Інструкції про порядок організації співробітництва органів внутрішніх справ України з правоохоронними органами іноземних держав з питань попередження, розкриття і розслідування злочинів, «міжнародний договір міжвідомчого характеру – це договір, укладений у письмовій формі з іноземною державою або іншим суб'єктом міжнародного права, який регулюється міжнародним правом, незалежно від того, міститься договір в одному чи декількох пов'язаних між собою документах і незалежно від його

конкретного найменування (договір, угода, конвенція, пакт, протокол тощо)» (п. 2.3).

Міжнародні договори міжвідомчого характеру укладаються від імені МВС України з відповідними державними органами іноземних держав і міжнародних організацій, до компетенції яких належать питання, що регулюються договорами (п. 2.4).

Слід зазначити, що міжнародні угоди міжвідомчого характеру, які регулюють питання співробітництва в розслідуванні злочинів, укладаються, як правило, для безпосередньої реалізації положень ратифікованого міжнародного договору України.

Тому необхідно розмежовувати міжнародні договори України з питань боротьби зі злочинністю від міжвідомчих угод із цих питань. Перші укладаються від імені держави і підлягають ратифікації законодавчою владою, а другі – центральними правоохоронними органами за дорученням своїх урядів або без такого доручення. Ратифікації органами законодавчої влади такі акти не підлягають.

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про міжнародні договори України» [1], міжнародні договори України, що стосуються прав, свобод та обов'язків людини і громадянина, підлягають ратифікації. Оскільки міжнародне співробітництво в розслідуванні злочинів зачіпає основні права і свободи людини і громадянина, а завданням кримінального судочинства згідно зі ст. 2 Кримінально-процесуального кодексу України є «...охорона прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб, які беруть у ньому участь...», можна підсумувати, що міжнародні договори, на підставі яких реалізується міжнародне співробітництво в розслідуванні злочинів, повинні бути залучені до внутрішнього законодавства України шляхом ратифікації, тобто прийняття відповідного закону.

Виходить, що інші міжнародні договори, на обов'язковість яких надана згода України шляхом підписання, затвердження, прийняття договору, приєднання до договору або іншим шляхом, про який домовилися сторони, не мають пріоритету перед нормами національного законодавства і можуть застосовуватися тоді, коли не суперечать його нормам, підпорядковано ним. Це ж стосується й міжнародних договорів міжвідомчого характеру: регулюючи питання міжнародного співробітництва в розслідуванні злочинів, вони укладаються для вдосконалення безпосередньої реалізації положень ратифікованого міжнародного договору України.

Разом із тим, одні міжвідомчі угоди, укладені МВС України, лише перераховують загальні напрями співробітництва, інші – передбачають можливість виконання ряду процесуальних дій.

Так, згідно з Угодою про співробітництво між МВС України та МВС Республіки Хорватія від 24 травня 1993 р. [14], сторони зобов'язалися співробітничати та надавати одна одній допомогу в забезпеченні громадського порядку, у запобіганні, розкритті та розслідуванні злочинів, насамперед у сферах: боротьби з тероризмом; боротьби з організованою злочинністю; боротьби з незаконним заволодінням або зберіганням вогнепальної зброї, боєприпасів, вибухових, сильнодіючих, отруйних речовин та радіоактивних матеріалів; боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів і психотропних речовин та іншими (ст. 1). Взаємне співробітництво сторін здійснюється в таких формах: виконання запитів; обмін оперативно-розшуковою, криміналістичною інформацією та матеріалами, відомостями про засоби проведення експертиз та можливості їх застосування; проведення спільних, заздалегідь погоджених дій; обмін правовою та науковою інформацією; поставка технічних засобів, що застосовуються в боротьбі зі злочинністю; обмін досвідом роботи, сприяння професійній підготовці кадрів і науковим дослідженням (ст. 3).

Відповідно до Угоди про співробітництво між МВС України та МВС Російської Федерації 1992 р. [8, с. 135–140], співробітництво сторін у боротьбі зі злочинністю реалізується шляхом проведення оперативно-розшукових і процесуальних дій, виконання запитів та доручень, а також в інших формах, які не суперечать законодавству держав. Стаття 4 деталізує форми співробітництва: а) обмін оперативно-розшуковою, оперативно-довідковою і криміналістичною інформацією про такі, що готуються, або вчинені злочини та причетних до них осіб, а також архівною інформацією; б) виконання запитів і доручень у кримінальних справах, справах оперативного обліку та матеріалах про адміністративні правопорушення; в) спільне здійснення оперативно-розшукових заходів і процесуальних дій; г) обмін досвідом роботи, законодавчими і нормативними актами, навчальною літературою з питань діяльності органів внутрішніх справ, а також надання, на взаємній основі, сприяння в підготовці, перепідготовці і підвищенні кваліфікації кадрів; ґ) взаємовигідні поставки криміналістичної та спеціальної техніки, речового майна і продукції виробничо-технічного призначення при збереженні та розвитку господарських зв'язків, що склалися і діють; д) обмін науково-технічною літературою та інформацією з питань діяльності органів внутрішніх справ, спільне проведення наукових досліджень, розробок і програм з актуальних проблем, що становлять взаємний інтерес; е) розвиток спортивних і культурних зв'язків, сприяння в санаторно-курортному оздоровленні співробітників і членів їх сімей.

У спеціальній літературі висловлюється думка про те, що міжвідомчі угоди можуть мати тимчасовий характер [15, с. 45]. Із такою точкою зору не можна погодитися. Міжнародні міжвідомчі угоди, хоча й є особливим видом нормативних документів, перш за все, є підзаконними актами, які приймаються на підставі актів органів вищої державної влади, а також загальноновизнаних принципів і норм міжнародного права.

Крім того, на думку вчених, для визнання міжнародного договору джерелом кримінально-процесуального права, норми якого підлягають прямому застосуванню, необхідне дотримання наступних умов: по-перше, Україна повинна бути учасником цього договору; по-друге, положення договору, згідно із законом України «Про міжнародні договори» [1], повинно бути роз'яснено й зрозуміло для правозастосувачів міжнародних норм – правоохоронних органів й інших учасників кримінального судочинства, зміст договору здатний безпосередньо регулювати відносини за участю суб'єктів кримінально-процесуального права, породжувати їхні права та обов'язки; по-третє, міжнародний договір України повинен бути опублікований у встановленому порядку [16, с. 9]. Зазначене відноситься й до міжнародних договорів міжвідомчого характеру.

Укладання міжвідомчих угод є важливою ланкою у створенні нових правових механізмів співробітництва правоохоронних органів. Положення, що містяться в міжнародних угодах МВС України, враховують політичні, економічні, соціальні зміни і передбачають формування співробітництва між правоохоронними органами різних країн у відповідності із принципом взаємності.

За наявних умов міжнародні угоди МВС України будуть сприяти налагодженню інформаційних та оперативних зв'язків при розкритті та розслідуванні злочинів між слідчими підрозділами органів внутрішніх справ. Це, у свою чергу, дозволить консолідувати зусилля правоохоронних органів у боротьбі з міжнародною злочинністю, яка не визнає меж.

Угоди, укладені керівниками прокуратури, слугують також правовою основою для міжнародного співробітництва при розслідуванні злочинів. Вони спрямовані на підвищення ефективності під час співробітництва, на збереження існуючих зв'язків та відносин та пов'язані із внутрішнім регулюванням окреслених питань (Інструкція «Про порядок зносин органів прокуратури України з компетентними органами іноземних держав» 1995 р. [17], зі змінами і доповненнями) і зовнішнім регулюванням, що полягає в укладанні міжнародних договорів міжвідомчого характеру (Угода про правову допомогу і співробітництво між Генеральною прокуратурою України і Генеральною

прокуратурою Республіки Молдова від 6 травня 1993 р. [18]; Угода між Генеральною прокуратурою України і прокуратурою Російської Федерації про правову допомогу і співробітництво від 21 травня 1993 р. [19]; Угода про правову допомогу та співробітництво між Генеральною прокуратурою України та Республіки Білорусь від 30 липня 1993 р. [20] та інші).

Окремої уваги заслуговує питання правого регулювання міжнародного співробітництва правоохоронних органів України із міжнародними правоохоронними організаціями. Адже міжнародна боротьба зі злочинністю ведеться із використанням значних сил, засобів та реалізується як шляхом укладення міжнародних угод, так і шляхом узгодженої діяльності міжнародних, регіональних, спеціальних організацій (зокрема Інтерполу), спеціалізованих установ ООН.

Список літератури: 1. Про міжнародні договори : закон України від 29 черв. 2004 р. № 1906-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 50. – Ст. 540. 2. Кузьмічов В. С. Розслідування злочинів: міжнародне і національне законодавство. Теорія і практика : навч. посіб. / В. С. Кузьмічов, Ю. М. Черноус. – К. : КНТ, 2008. – 448 с. 3. Черноус Ю. М. Правова основа міжнародного співробітництва у діяльності з розслідування злочинів / Ю. М. Черноус // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. – 2010. – № 1. – С. 217–226. 4. Про затвердження положення про інтегровану міжвідомчу інформаційно-телекомунікаційну систему щодо контролю осіб, транспортних засобів і вантажів, які перетинають державний кордон [Електронний ресурс] : наказ Адміністрації Держ. прикордонної служби України, Держ. митної служби України, Держ. податк. адміністрації України, МВС України, МЗС України, М-ва праці та соціальної політики України, СБУ, Служби зовнішньої розвідки України від 3 квіт. 2008 р. № 284/287/214/150/64/175/266/75 : зареєстр. у М-ві юстиції України 12 трав. 2008 р. за № 396/15087. – Інформаційно-правовий довідник «Приватний практик». – К. : DVD-вид-во ТОВ «Ліга Закон», 2009. – 1 електрон. опт. диск (DVD) : кольор. ; 12 см. – Систем. вимоги: Windows 98/ME/NT 4.0/2000/XP/Vista. – Назва з контейнера. 5. Про організацію міжнародної діяльності органів внутрішніх справ України : наказ МВС України від 15 трав. 2007 р. № 158. – К., 2007. – 28 арк. ; Про внесення змін до Наказу МВС України від № 158 від 15.05.2007 : наказ МВС України від 26 жовт. 2007 р. № 407. – К., 2007. – 10 арк. 6. Про організацію діяльності органів досудового слідства МВС України : наказ МВС України від 31 берез. 2008 р. № 160. – К., 2008. 7. Про затвердження МВС України заходів по європейській інтеграції та співробітництву з ЄС : розпорядження МВС України від 30 груд. 2002 р. № 618. – К., 2002. – 16 арк. 8. Угода про співробітництво між МВС України та МВС Російської Федерації від 28 лют. 1992 р. та ін. // Правові основи міжнародної діяльності МВС України : зб. міжнар.-правових договорів, док. : у 2 т. Т. 2 / МВС України, Відділ міжнар. зв'язків. – К., 1997. – С. 135–255. 9. Соглашение о взаимодействии министерств внутренних дел независимых государств в сфере борьбы с преступностью от 24 апр. 1992 г. // Правові основи міжнародної діяльності МВС України : зб. міжнар.-правових договорів, док. : у 2 т. Т. 2 / МВС України, Відділ міжнар. зв'язків. –

К., 1997. – С. 68–73. **10.** Соглашение о сотрудничестве между министерствами внутренних дел по технико-криминалистическому обеспечению оперативнотрудовой деятельности от 13 мая 1993 г. // Правові основи міжнародної діяльності МВС України : зб. міжнар.-правових договорів, док. : у 2 т. Т. 2 / МВС України, Відділ міжнар. зв'язків. – К., 1997. – С. 85–90. **11.** Соглашение о сотрудничестве министерств внутренних дел в сфере борьбы с организованной преступностью от 17 февр. 1994 г. // Правові основи міжнародної діяльності МВС України : зб. міжнар.-правових договорів, док. : у 2 т. Т. 2 / МВС України, Відділ міжнар. зв'язків. – К., 1997. – С. 100–106. **12.** Соглашение о сотрудничестве министерств внутренних дел в борьбе с преступностью на транспорте от 25 окт. 1995 г. // Правові основи міжнародної діяльності МВС України : зб. міжнар.-правових договорів, док. : у 2 т. Т. 2 / МВС України, Відділ міжнар. зв'язків. – К., 1997. – С. 127–135. **13.** Про затвердження Положення про порядок укладення, виконання та денонсації міжнародних договорів України міжвідомчого характеру : постанова Кабінету Міністрів України від 17 черв. 1994 р. № 422 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. **14.** Угода про співробітництво між МВС України та МВС Республіки Хорватія від 24 трав. 1993 р. ; Про оголошення Угод про співробітництво між МВС України та МВС інших держав : наказ МВС України від 12 черв. 1993 р. № 379. – К., 1993 – 12 арк. **15.** Виноградов С. В. Правовые вопросы взаимодействия следователя с зарубежными правоохранительными органами при расследовании преступлений / С. В. Виноградов, С. П. Забарин // Проблемы предварительного следствия и дознания : сб. науч. трудов. – М. : ВНИИ МВД России, 1993. – С. 45–56. **16.** Узунова О. В. Міжнародно-правові договори України як джерела кримінально-процесуального права : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес і криміналістика; судова експертиза» / О. В. Узунова. – К., 2008. – 18 с. **17.** Інструкція «Про порядок зносин органів прокуратури України з компетентними установами іноземних держав» [Електронний ресурс] : затв. наказом Генерального прокурора України від 25 груд. 1995 р. № 23, зі змін. і доп., внесеними Інструкцією Генеральної прокуратури України від 29 груд. 1998 р. – Інформаційно-правовий довідник «Приватний практик». – К. : DVD-вид-во ТОВ «Ліга Закон», 2009. – 1 електрон. опт. диск (DVD) : кольор. ; 12 см. – Систем. вимоги: Windows 98/ME/NT 4.0/2000/XP/Vista. – Назва з контейнера. **18.** Угода про правову допомогу і співробітництво між Генеральною прокуратурою України і Генеральною прокуратурою Республіки Молдова від 6 трав. 1993 р. // Міжнародне співробітництво України у правовій сфері : зб. міжнар. док. – Х. : Фолю, 1998. – С. 182–184. **19.** Угода між Генеральною прокуратурою України і прокуратурою Російської Федерації про правову допомогу і співробітництво від 21 трав. 1993 р. // Вісник прокуратури. – 2002. – № 5 (17). – С. 124–126. **20.** Угода про правову допомогу та співробітництво між Генеральною прокуратурою України та Республіки Білорусь від 30 лип. 1993 р. // Вісник прокуратури. – 2002. – № 6 (18). – С. 119–121.

Надійшла до редакції 31.03.2010